

Kivi-Niria 13 juni 2012

Technology Assessment

Technology Assessment: omgang met publieke zorgen

13 juni 2012

Technology Assessment

- Algemene introductie
- Wat is/doet het Rathenau Instituut?
- Publieksonderzoek
- Status uitkomsten
- Implicaties voor besluitvorming

Groeiende invloed wetenschap en technologie:

- Verwetenschappelijking van samenleving
- Vermaatschappelijking van wetenschap

Ulrich Beck: Risikogesellschaft / Risk Society (1986):

- ongekende mogelijkheden & onvoorziene gevolgen a.g.v. onzekerheden
- laatmoderne samenleving produceert nieuw soort risico's

Maatschappelijke verblijfsvergunning

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Vanaf jaren '70 publieke zorgen & maatschappelijk debat: milieubeweging, anti-kernenergiebeweging, voedselveiligheid, ggo's, nanotechnologie, ICT & privacy, HPV-vaccinatie
- Controverses / gevolgen voor maatschappelijk draagvlak
- Hoe mee omgaan? (overheid, bedrijfsleven)
- Lezingenreeks Maatschappelijke verblijfsvergunning
- Vandaag: omgang met publieke zorgen

Wat doet het Rathenau Instituut?

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

Afdeling Technology Assessment:

- Onderzoek naar maatschappelijke vraagstukken rond wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen
- Ondersteuning publieke meningsvorming en politieke oordeelsvorming
- Parlement (TK, EK, EP) als eerste adressaat

Kenmerken RI

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Onderzoek naar maatschappelijke implicaties
- Onafhankelijk (eigen werkprogramma)
- Publiek perspectief
- Onpartijdig/gebalanceerd
- RI als bruggenbouwer

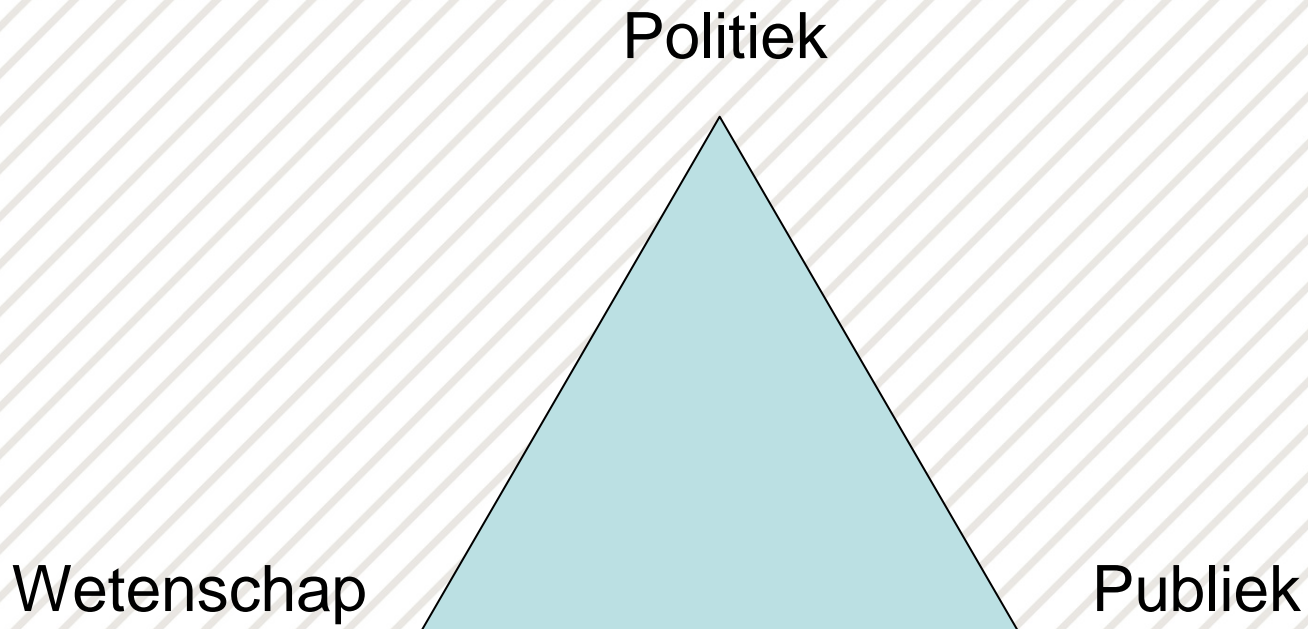
RI als bruggenbouwer

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

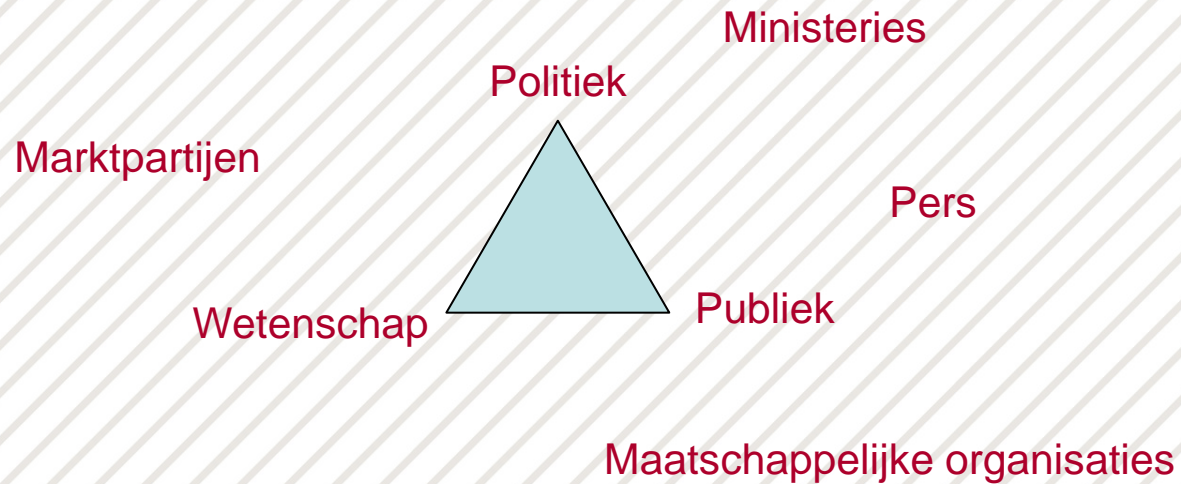
Krachtenveld

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

13 juni 2012

Technology Assessment

- Onderzoek: studie, interviews, publieksonderzoek
- In contact staan met 3 hoeken driehoek:
wetenschap/innovators – politiek/beleid – publiek
- Stakeholders betrekken (begeleidingscie, workshops)
- Politieke vertaalslag resultaten
- Resultaten naar buiten brengen: publicaties, publiek debatten, opiniestuk, lezingen, optreden in media, website

Rathenau Instituut

Onderzoek en debat over wetenschap en technologie

- Home
- Actueel
- Thema's
- Publicaties
- Medewerkers
- Organisatie
- Agenda

Zoeken

Hoe internet ons leven leidt

Boek 'Voorgeprogrammeerd' →

← 5/7 →

Laatste publicaties

- Flux Magazine (mei 2012)**
- Overall robots. Automatisering van d...**
Technology Assessment
- Robotrevolutie vraagt om actie**
Technology Assessment
- Feiten en cijfers - De Nederlandse ...**
Science System Assessment

→ [Meer publicaties](#)

Nieuws

Lezing Geert Munnichs: 'Leeft de moderne mens in een technotoop?'
07-06-2012 De samenleving verwetenschappelijkt, de wetenschap vermaatschappelijkt. Kom op 13 juni naar deze Kivi Niria Lezing.

Denk NU na over de gevolgen van marktwerking voor kennisontwikkeling
07-06-2012 Nu parlementair onderzoek privatisering, straks naar commercialisering van de wetenschap? Blogpost Marloes

Webspecials

Patiënten weten beter
Deel uw ervaring en draag bij aan betere zorg.

De Nederlandse wetenschap
feiten en cijfers over het Nederlandse

Testen

Filmpje: wat doet het Rathenau Instituut?

Rathenau weblog

Omgang met publieke zorgen I

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Klassieke insteek: (ethische) expertcommissies
- Dierenwelzijn: DEC's
- Biotechnologie: COGEM, CBD, CCMO
- Focus op regulering (toekenning aanvraag)
- Weinig ruimte voor bredere issues
- Onvoldoende antwoord op publieke zorgen

Omgang met publieke zorgen II

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

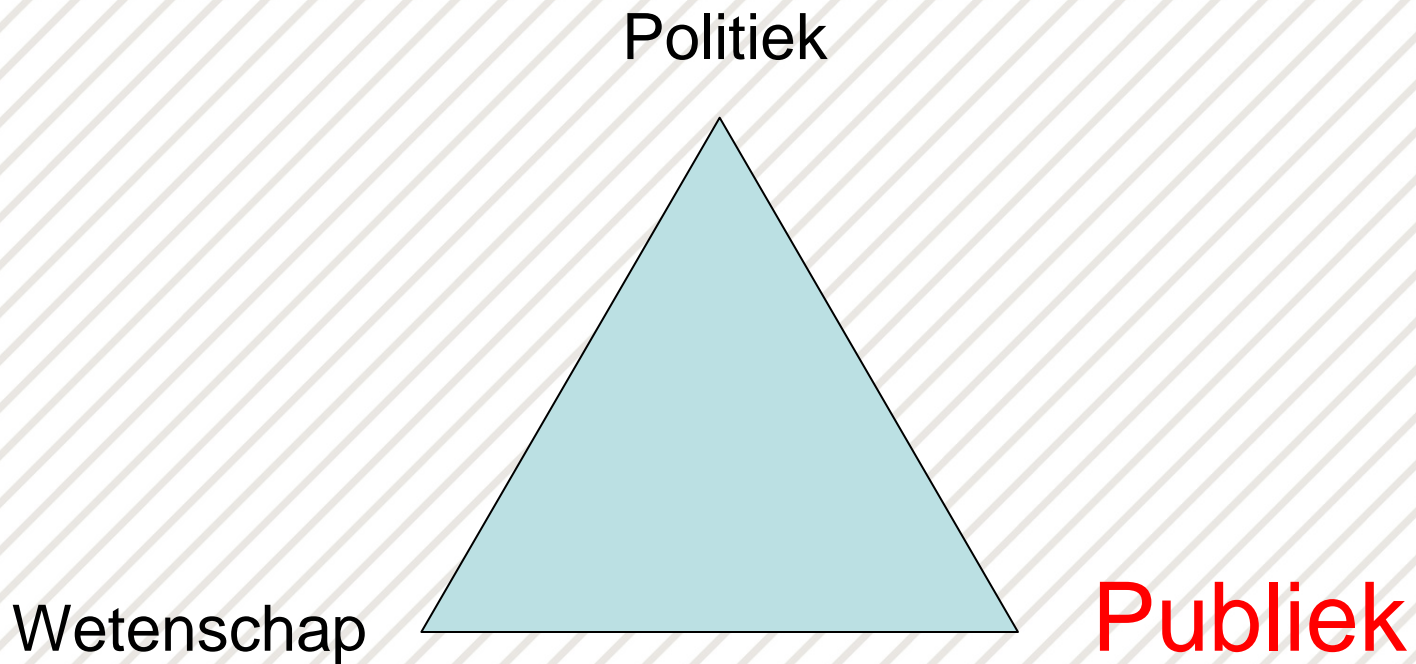
Rathenau Instituut → publieke voeling krijgen:

- Discussie in media volgen
- Publiek opzoeken: website, social media, optreden in media
- Organiseren publieke debatten
- Participatieve TA → publieksonderzoek:
 - burgerpanel
 - publieksenquête
 - focusgroepen

13 juni 2012

Technology Assessment

Focusgroepen

13 juni 2012

Technology Assessment

- Diepte-interview in groepsverband
- Groepen van ca. 8 deelnemers
- Voorgestructureerde vragen; informatierondes; onderlinge discussie
- Inzicht in diversiteit opvattingen en achterliggende motivaties
- Kwalitatief onderzoek: graaft dieper
- Beperkt aantal deelnemers
- Niet representatief

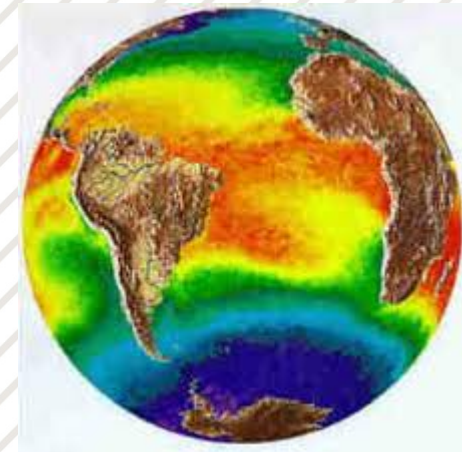
- Hightech alternatieven voor vergassen 30 miljoen eendagshaantjes (5 x 8 respondenten, 2 uur)
- Voors en tegens elektronisch patiëntendossier (5 x 8 respondenten, 2 uur)
- Databases: elektronisch kinddossier en klantprofielen op internet (2 x 9 respondenten, 6 uur)
- World Wide Views: aanvaardbaarheid klimaatmaatregelen (10 x 10 respondenten, 8 uur, 45 landen)
- Er is geen standaard
- Vorm afhankelijk van precieze doel en inhoud

Complexe materie

13 juni 2012

Technology Assessment

- Is genetische modificatie een aanvaardbare methode om aantal eendagshaantjes terug te dringen? Of is inkruisen van letale genen beter?
- Hoeveel graden mag temperatuur op aarde komende decennia stijgen? En moeten rijke landen bijdragen aan lasten arme landen?
- Zijn beveiligingsmaatregelen rond het elektronisch patiëntendossier afdoende?

- Informatievoorziening van groot belang
- Complexe onderwerpen veronderstellen bepaalde mate van kennis:
 - Bondige informatie ter plekke (Haantjes, EPD)
 - Uitgebreide informatiebrochure van te voren (WWViews)
 - Raadplegen van experts (EKD, klantprofielen)
- Blijft lastig: wat pakken deelnemers precies op?
- Meer informatie dan bij kwantitatief onderzoek

Wat zeggen uitkomsten? (I)

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Vaak eerste meningsvorming
- Geeft inzicht in verwachtingen en zorgen; manier waarop erover wordt gepraat; gevoel voor wat er leeft
- Eerste reacties (nulmeting) als indicatie voor mogelijke publieke reactie

Voorbeeld EPD

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Voor: betere uitwisseling medische gegevens
- Zorgen: veiligheid en privacy
- Aandachtspunt: regie van de patiënt

- Argumenten breed gedeeld, maar deelnemers maken uiteindelijk andere afwegingen ('voor', 'tegen')
- Interessanter dan percentages 'voor' of 'tegen'

Wat zeggen uitkomsten? (II)

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Uitkomsten hangen af van ontwerp:
 - Hoe deelnemers geselecteerd?
 - Hoe evenwichtig geïnformeerd?
 - Hoeveel ruimte voor discussie?
- Uitkomsten hangen af van groepsdynamiek
- Uitkomsten behoeven uitgebreide interpretatie/analyse

- Eventueel koppelen aan (kwantitatieve) publieksenquête
- Maar dan minder informatie & geen discussie

Conclusies (I)

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Nieuwe technologische ontwikkelingen en complexe problemen
- Vaak eerste meningsvorming
- Wel degelijk van belang:
 - Respondenten zeggen geen onzin
 - Vaak genuanceerde afwegingen
 - Eerste reactie (nulmeting) interessant
 - Beter gevoel voor wat er leeft
 - Nieuwe argumenten/accenten
- Politiek kan rekening houden met verwachtingen en zorgen

Conclusies (II)

Rathenau Instituut

13 juni 2012

Technology Assessment

- Signaal aan politiek: **neem zorgen serieus**
- Les uit controverses over kernenergie en biotechnologie
- Voorbeeld EPD: breed gedeelde zorgen over veiligheid en privacy moeten plek krijgen binnen politiek debat en beleid